

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e

Az ügy száma: Gfv.VII.30.405/2018/5.

A tanács tagjai: Farkas Attila a tanács elnöke
. Gáspár Mónika előadó bíró
. Tibold Ágnes bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Dr. Vincze Gergely ügyvéd

Az I. rendű alperes:

Az I. rendű alperes képviselője: Dr. Dombi Ügyvédi Iroda

A II. rendű alperes:

A per tárgya: vezető tisztségviselő felelősségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: I. rendű alperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 15.Gf.40.006/2018/8. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma:

Fővárosi Törvényszék 25.G.41.313/2017/9. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel érintett részében hatályában fenntartja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 63.500 (hatvanháromezer-ötszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az I. rendű alperes 2002. december 9-től 2010. november 3-ig, a II. rendű alperes 2010. november 3-tól 2011. december 28-ig, a per korábbi III. rendű alperese pedig 2011. november 28-tól a társaság

felszámolása kezdő időpontjáig voltak egyedüli tagjai, egyúttal önálló cégjegyzési joggal vezető tisztségviselői a **M.S. Kft.**-nek (a továbbiakban: adós gazdálkodó szervezet).

- [2] Az adós 2008. december 31-ével fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetbe került, 2008. évi üzleti beszámolója mérlegadatai szerint éven belül rendezendő rövid lejáratú kötelezettségei jelentősen meghaladták a forgóeszköz állomány értékét. Az adós 2009. és 2010. évi egyszerűsített beszámolója a kiegészítő mellékletben utaltak a **M. C. Kft.** által nyújtott kölcsönre, az adós fennálló tartozására (2009. év 77.701.000 Ft, 2010. év 86.148.000 Ft).
- [3] Az I. rendű alperes ügyvezetése alatt az adós több részletben, összesen 11.264.037 Ft-ot, abból 2.210.619 Ft-ot kölcsön címén teljesített a **L. Kft.** részére, amelynek az I. rendű alperes a kifizetések idején 50%-ot meghaladó szavazati joggal rendelkező tagja volt, további tagjai pedig az I. rendű alperes gyermekei.
- [4] Az I. rendű alperes és élettársa tagságával működött - 2010. október 11-től - a **L. Kft.** Az adós a **L. Kft.** részére az I. rendű alperes vezetése alatt 1.779.049 Ft kifizetést teljesített.
- [5] Az adós 2010. május 6-án az I. rendű alperes részére tagi kölcsön címén 1.250.000 Ft-ot visszafizetett.
- [6] A II. rendű alperes ügyvezetői tisztsége alatt a **L. Kft.**, valamint a **L. Kft.** részére az adós mindösszesen 1.500.000 Ft kifizetést teljesített.
- [7] A felperes kérelmére 2012. szeptember 2-án indult eljárásban az adós 2013. április 10-i hatállyal felszámolás alá került. A felperes hitelezői igényét 18.994.657 Ft összegben a felszámolási eljárásban bejelentette. A felszámolási eljárás az adós irat- és vagyonhiánya miatt egyszerűsített módon került befejezésre, a társaság törlése a cégjegyzékből 2015. március 7-én megtörtént.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [8] A felperes módosított keresetében a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 33/A. § (1) bekezdése alapján annak megállapítását kérte, hogy az adós korábbi vezető tisztségviselőiként az alperesek a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően ügyvezetési feladataikat nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján látták el, ezért az adós vagyona az I. rendű alperesnek felróhatóan 14.293.086 Ft-tal, a II. rendű alperes magatartásának eredményeként 1.500.000 Ft-tal csökkent. Kérte egyúttal az alperesek kötelezését vagyoni biztosíték nyújtására.
- [9] Az I. rendű alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és a másodfokú határozat

- [10] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az I. és a II. rendű alperesek a felszámolással törölt **M.S. Kft.** „f.a.” fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkeztét követően ügyvezetési feladataikat nem a hitelezők érdekeinek figyelembe vételével látták el, ezáltal az adós vagyona az I. rendű alperes eljárása tekintetében 14.293.086 Ft-tal, a II. rendű alperes magatartásának eredményeként 1.500.000 Ft-tal csökkent, az alperesek a megjelölt összegek erejéig kártérítési felelősséggel tartoznak az adós felszámolási eljárása során ki nem elégített hitelezői követelésekért. Kötelezte egyúttal az alpereseket a megállapított összegek erejéig vagyoni biztosíték nyújtására.
- [11] Az I. rendű alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit megváltoztatta és az I. rendű alperes magatartása következtében az adós vagyoncsökkenésének mértékét 3.385.619 Ft-ban állapította meg. Egyúttal ennek megfelelően döntött az I. rendű alperes által letétbe helyezendő vagyoni biztosíték mértékéről is.
- [12] Határozata indokolásában rögzítette a másodfokú bíróság, hogy az adós fenyegető fizetéseképtelenségének bekövetkezése 2008. december 31-ével megállapítható volt az ügyben, a 2008. üzleti évre vonatkozó éves beszámoló adatai, valamint az éves beszámolókat könyvvizsgálóként véleményező **M.P.** tanúvallomása alapján. Az adós könyveiben, könyvvizsgálói

jelentéssel alátámasztott beszámolóiban rövid lejáratú kölcsönként nyilvántartott tételek az érdekelt személyek utólagos nyilatkozatai, tanúvallomása alapján nem voltak átminősíthetők hosszú lejáratú kölcsönné, mindez ellentétben állt volna az alapszerződések és a vonatkozó bizonylatok tartalmával is. A 2008. december 31-ével kimutatott mérlegadatok az adós rövid lejáratú kötelezettségét adott mértékben tartalmazták, amely jelentősen meghaladta az adós likvid eszközeit, megállapítható volt ennél fogva a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet beállása, ami ezt követően folyamatosan fennállt.

- [13] Az ítélet tábla nem találta az I. rendű alperes javára értékelhetőnek, az általa csatolt, de a számvitelről szóló 2000. évi C. törvénnyel (a továbbiakban: Számviteli tv.) ellentétes magánszakvéleményt. Megjegyezte ezzel kapcsolatban, hogy a likviditás fenntartásához az adós nagyszámú kölcsönigénye alátámasztotta a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet megállapítását. Az a körülmény, hogy a kölcsönt nyújtó társaság, a **M. C. Kft.** nem jelentette be a Cstv. 57. § (1) bekezdés h) pontja alá tartozó hitelezői igényét a felszámolási eljárásban, az ügyben vizsgált körülmények szempontjából nem bírt jelentőséggel.
- [14] Leszögezte az ítélet tábla, hogy a Cstv. 33/A. §-ában meghatározott, a felszámolás kezdő időpontját megelőző hároméves időszak a felelős személyi körre vonatkozik, maga a jogintézmény pedig a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben levő adós ügyvezetői részéről az ezt követő és hitelezői érdekeket sértő magatartás szankcionálására. A megállapítási per tárgyát a fenyegető fizetéseképtelenség, az ezt követő magatartások jelentik.
- [15] Az egyes vagyonszökkentő magatartásokat, a **L. Kft.** és a **L. Kft.** részére teljesített kifizetéseket a másodfokú bíróság aszerint értékelte, hogy beletartoztak-e az adós célszerű továbbműködtetésébe. A **L. Kft.** felé kifizetett vállalkozói díjak, a **L. Kft.** részére teljesített bérleti díjak ezért - annak ellenére, hogy a megjelölt társaságok az I. rendű alperes családi vállalkozásainak minősültek - nem voltak figyelembe vehetők az I. rendű alperes felelőssége alapjául. Ugyanakkor a **L. Kft.** részére 2009. november 20-án visszafizetett 1.400.000 Ft, valamint a 2010. május 6-án teljesített 735.619 Ft kölcsön és az I. rendű alperes javára 2010. május 6-án teljesített 1.250.000 Ft tagi kölcsön vonatkozásában megállapíthatónak találta, hogy a kifizetések az adós aktív vagyonának csökkenését eredményező magatartásnak minősültek. Ügyvezető elsődleges célja az adós fenyegető fizetéseképtelenségének bekövetkezése után nem lehet a tulajdonában álló egyéb társaságok kölcsönköveteléseinek kielégítése, mindezzel megghiúsítja az adós kilábalását a fizetéseképtelen helyzetből, továbbműködését. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a tagi kölcsön visszafizetésével azonosan kellett megítélni a vezető tisztségviselő családi vállalkozása részére visszafizetett kölcsönt is, mivel hitelező kielégítése során egyik sem fogadható el fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet fennállása mellett a társaság továbbműködtetését, bevételszerzését szolgáló teljesítésként.

Felülvizsgálati kérelem, ellenkérelem

- [16] Az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelemében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésével elsődlegesen - tartalmilag - a vele szemben előterjesztett kereset teljes elutasítását, másodlagosan az ügyben eljáró első- vagy másodfokú bíróság utasítását kérte új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára.
- [17] Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 2. § (1) bekezdésébe, 3. § (3) és (5) bekezdésébe, 164. § (1) bekezdésébe, 206. § (1) bekezdésébe, a Cstv. 33/A. § (2) bekezdésébe, valamint a Számviteli tv. 42. § (4) bekezdésébe ütköző módon jogsabálysértő.
- [18] Állította, hogy az adós 2008. december 31-én, illetve az I. rendű alperes ügyvezetői jogviszonya 2010. november 3-i megszűnésekor nem volt fenyegető fizetéseképtelenség állapotában. A jogerős ítélet a 2008. üzleti év mérlegadatai vizsgálatával téves következtetésre jutott, önmagában a rövid lejáratú kötelezettségek és az adós likvid vagyona összevetésével nem vonható következtetés a

vezető ésszerű előrelátására. Hangsúlyozta, hogy a fenyegető fizetéseképtelenség bekövetkezését az adós ügyvezetőjének tudata, az általa megismerhető tények értékelésével lehet feltárni. Az adós folyamatos gazdasági tevékenysége, **B. Gy.** szakértő szakvéleménye, valamint a **M. C. Kft.** által biztosított kölcsönök kezelése, ezzel kapcsolatban **F. A. H.V.** és **M.P.** tanúvallomásai igazolták, hogy a kölcsönkövetelést a kölcsönadó társaság az adóssal szemben nem érvényesítette, az I. rendű alperesnek nem kellett számítania a kölcsön visszafizetésének esedékességére adott évben, ezáltal arra, hogy az adós tartozásait esedékességkor nem tudja teljesíteni. Az ügyben eljáró bíróságok elmulasztották értékelni **D. Gy.** igazságügyi könyvszakértő szakvéleményét, arra vonatkozó megállapítását, hogy a kérdéses kölcsönt hátrarendelt kölcsöntőkeként kellett volna nyilvántartani, a folyósítás idején is eszerint minősült. Megjegyezte, hogy a bíróságoknak a kérdéses kölcsönöket számviteli szempontból nem volt feladata átminősíteni, nem volt szükség a beszámoló megfelelőségének értékelésére a jogszabályi előírások tükrében. A Számviteli tv. 42. § (4) bekezdése meghatározta, hogy a kérdéses kötelezettségek hátrasorolt igényként miként viselkedtek.

- [19] A Cstv. 33/A. §-ának megsértése körében állította, hogy kizárólag a felszámolás kezdő időpontját megelőző három évben kifejtett ügyvezetői magatartások voltak vizsgálhatóak a perben. Hivatkozott továbbá arra is, hogy a jogerős ítélet a **L. Kft.** és a **L. Kft.** javára történt kifizetéseket jogsértően értékelte vagyonsökkentő eljárásként az I. rendű alperes családi érdekeltsége miatt. Rámutatott, hogy a **L. Kft.** vonatkozásában a kölcsönügyletek a rendes gazdálkodás körében felmerülő, piaci áron megvalósult ügyletek voltak. Figyelemmel arra is, hogy az adós a tagi kölcsön visszafizetése után is teljesített kifizetéseket beszállítói szerződések alapján, állította, hogy sem a **L. Kft.** részére eszközölt kifizetés, sem a tagi kölcsön teljesítése nem értékelhető hitelezői érdeket sértő, felróható vagyonsökkentő magatartásként.
- [20] Álláspontja szerint az ügyben eljáró bíróságok azzal sértették meg az rPp. 3. § (3), (5), 164. § (1), 206. § (1) bekezdéseit, hogy indítványa ellenére elmaradt **H. R.** és **H. J.** tanúkenti meghallgatása.
- [21] A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban fenntartására irányult.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

- [22] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között, az I. rendű alperes kártérítési felelősségét megállapító részében vizsgálta, és azt az alábbiak szerint nem találta jogszabálysértőnek.
- [23] A jogerős ítélet a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésének alkalmazása során jogszabálysértés nélkül állapította meg az I. rendű alperes ügyvezetői felelőssége fennállásához szükséges elemeket, az adós fenyegető fizetéseképtelenségét követően kifejtett, a hitelezői érdekekbe ütköző alperesi magatartást és az azzal okozati összefüggésben bekövetkezett társasági vagyonsökkenést.
- [24] A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésének vizsgálata vagyoni szemléletet igényel a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében megadott fogalom meghatározás szerint, amelynek középpontjában az esedékes tartozások kiegyenlítésére képes, avagy arra alkalmatlan adósi vagyon áll. A másodfokú bíróság helytálló vizsgálati módszert alkalmazott, amikor alapvetően az adós könyvvezetéssel alátámasztott - azaz az alapul szolgáló bizonylatoknak, szerződéseknek és könyvviteli nyilvántartásuknak megfelelő tartalommal összeállított - éves beszámolójának adatait értékelte a fenyegető fizetéseképtelenség megállapításához.
- [25] A felülvizsgált ítélet indokolása szerint az ítélet táblája a fenyegető fizetéseképtelenség körében nem a Cstv. 33/A. §-ának jogszabálysértő értelmezésével, hanem az ügyben rendelkezésre álló bizonyítékok - az adós gazdálkodására vonatkozó iratok, tanúvallomások - értékelésével [rPp. 206. §] alakította ki álláspontját. Idetartozott az adós által a vizsgált üzleti év zárását követően, az éves beszámoló mérlegrészében kimutatott likvid vagyon és az éven belül kiegyenlítendő, rövid lejáratú kötelezettségek összevetése, amelynek eredményét alátámasztotta az adós likviditása fenntartásához szükséges forrás(kölcsön)igény.
- [26] A jogerős ítélet az rPp. 206. §-ának alkalmazásával jogszabálysértés nélkül foglalt állást az adós

fizetéseképtelenségével fenyegető helyzet bekövetkezésének idejéről, továbbá az egyes alperesi magatartások jogsértő jellegéről. Leszögezi a Kúria, hogy felülvizsgálati eljárásban - rendkívüli perorvoslati jellege miatt - nincs helye a bizonyítékok ismételt egybevetésének és felülmérlegelésének (BH2013.119., BH2002.29.). Jogerős ítélet akkor tekinthető megalapozatlannak a tényállás megállapítása körében és bírálható felül jogszabálysértés miatt, ha a tényállás iratellenes, a bizonyítékok mérlegelésének eredménye okszerűtlen. A bizonyítékok mérlegelése abban az esetben tekinthető okszerűtlennek, ha adott bizonyítékokból kizárt volt a másodfokú bíróság által elfogadott következtetés. Amennyiben a beszerzett bizonyítékok értékelésének eredményeként lehetséges volt, nem volt kizárt adott tényállás megállapítása a logika szabályai szerint, az ítéleti tényállás nem bírálható felül, akkor sem, amennyiben a felülvizsgálati eljárásban eljáró bíróság a bizonyítékok egybevetésével más ténybeli következtetésre jutna. A felülmérlegelés tilalmát áttörni engedő hiba, nyilvánvalóan okszerűtlen következtetés akkor állapítható meg, amennyiben a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülbírált ítélettől eltérő következtetésre lehetne jutni (BH2013.119., BH2006.403).

- [27] A felülvizsgálati kérelemben foglalt hivatkozással szemben, a támadott ítéletnek nem volt a felülmérlegelés tilalmát áttörni engedő hibája: sem iratellenesség, sem logikai ellentmondás, sem pedig nyilvánvalóan okszerűtlen következtetés. Az ügyben másodfokon eljáró bíróság a szükséges körben lefolytatott bizonyítási eljárás eredményének egybevetésével, jogszabálysértés nélkül következtetett az adós gazdálkodásáról, vagyoni helyzetéről reális képet mutató iratok alapján a fenyegető fizetéseképtelenség bekövetkezésére, továbbá az I. rendű alperes részéről ügyvezetőként kifejtett magatartások, a megjelölt kifizetések hitelezői érdekeket sértő és vagyonszökkenést eredményező jellegére. Helytálló az arra vonatkozó ítéleti álláspont is, hogy az adós tagjának visszafizetett tagi kölcsön, illetve az azzal azonos megítélés alá tartozó, az ügyvezető tagságával működő másik társaságnak teljesített kölcsön visszafizetése nem értékelhető a hitelezői érdekeknek megfelelő, az adós jogszerű továbbműködtetését, a fizetéseképtelenségből való kilábalását szolgáló ügyvezetői intézkedésnek.
- [28] Megalapozatlanul hivatkozott az I. rendű alperes a Számviteli tv. 42. § (4) bekezdésének irányadó jellegére, ebből következő megsértésére az ügyben. A Számviteli tv. 1. §-ában meghatározott céljára is figyelemmel, nem volt jelentősége az ügyben a mérlegtárgyalás felülvizsgálati kérelemben hivatkozott szabályának. Utal egyúttal a Kúria a Számviteli tv. 18. §-ára, amely az éves beszámolóhoz telepíti - rendeltetése meghatározásával - a gazdálkodó szervezet vagyoni, pénzügyi, jövedelmi helyzetéről megbízható és valós kép nyújtását.
- [29] A Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében szabályozott, a felszámolás kezdő időpontját megelőző hároméves határidő a felelősségi tényállás elemei közül a vezető tisztségviselők személyéhez kapcsolt elem, ebből következően alperesi legitimációs kérdést rendez a pertípusban. A jogalkotó a kereset tárgyává tehető és a perben vizsgálható alperesi magatartásokat - a rendelkezés céljával összhangban - a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követő ügyvezetői feladatokra vonatkoztatta. A szabályozás mögött ugyanis az a megfontolás és elvárás áll gazdálkodó szervezetek vezető tisztségviselőivel szemben, hogy csődközelben a mielőbbi és szabályozott utat válasszák az adós gazdasági életből való kivezetéséhez. A Cstv. - a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (a továbbiakban: Gt.) egyidejű módosításával - a gazdasági társaság fizetéseképtelenségével fenyegető helyzet bekövetkeztének esetére kívánta megteremteni a vezető tisztségviselők felelősségét a hitelezőkkel szemben, amennyiben a fenyegető fizetéseképtelenség bekövetkeztét követően ügyvezetési feladataikat nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján látják el, és ezáltal a társasági vagyon csökken (wrongful trading) [a Cstv.-t 2006. július 1-jével módosító 2006. évi VI. törvény 14. §-ához fűzött indokolás, 1094/2005. (IX.19.) Korm. határozat].
- [30] Nem volt alapos a felülvizsgálati kérelem hivatkozása az rPp. 3. § (3) és (5) bekezdésének, 164. § (1) bekezdésének megsértésére sem, amelyre alapítottan a perorvoslati kérelem - az rPp. 275. § (3)

bekezdésében foglalt korlátozó rendelkezés miatt - egyedül akkor vezetett volna eredményre, amennyiben az eljárási szabálysértés lényeges kihatással bír az ügy érdemi elbírálására. Az I. rendű alperes a felülvizsgálati kérelemben megjelölt tanúk meghallgatását az adós 2008. évi pénzügyi helyzetére, illetve a perbeli időszakban kifejtett gazdasági tevékenységére, működésére kérte foganatosítani [rPp. 167. § (1) bekezdés], a bizonyítani kívánt tények tekintetében azonban - figyelemmel az adós gazdálkodására vonatkozó okiratok becsatolására is - a jogvita elbírálása nem igényelte a felajánlott bizonyítást, a további tanúbizonyítás szükségtelen volt az ügyben [rPp. 3. § (4) bekezdés, 193. §].

- [31] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [32] Az eredménytelen felülvizsgálati kérelem alapján az I. rendű alperes köteles megfizetni a felperes ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költségét az rPp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó rPp. 78. § (1) bekezdése szerint. Az ügyvédi munkadíj összegét a Kúria a kifejtett ügyvédi tevékenység mérlegelésével a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdései, 4/A. § (1) bekezdése alapján határozta meg.
- [33] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet az rPp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2019. április 23.

Dr. Farkas Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Gáspár Mónika s.k. előadó bíró, Dr. Tibold Ágnes s.k. bíró

A kiadmány hitelül: